

GODLEWO WARSZE

W „*Materialach do dziejów kolegiaty pultuskiej*” można znaleźć wzmiankę o pewnym rycerzu, pochodzącym z tej wsi (*de Warszi*) i żyjącym w pierwszej połowie XVI wieku. Jest to pierwsza wzmianka o istnieniu wsi Warsze, która to miejscowość należała również do “okolicy szlacheckiej” Godlewo. Nazwa pochodzi od imienia Warsz (Warcisław)¹.

Potwierdza to spis podatkowy z 1578 roku, w którym wymienia się też miejscowość *Godlewo Warsche*. Tenże spis informuje o wsi liczącej 12 włók ziemi, jej dziedzicami byli: Jakub, Stanisław, Bartłomiej i *bracia*².

Była to wioska zamieszkała przez Godlewskich herbu Gozdawa, którzy tworzyli tu zaścianek szlachecki i przez wieki w niej dominowali. Spis ziemian z 1784 roku przekazuje, że nadal mieszkali w tej miejscowości Godlewscy, ale pewne udziały mieli też Kietliński i Sutkowski³.

Pierwsze dane statystyczne pochodzą z 1817 roku, w tym czasie było tu 14 domów i 83 mieszkańców. Miejscowość należała do parafii Zuzel⁴. W 1827 roku notowano 13 domów i 95 mieszkańców⁵.

W pierwszej połowie XIX wieku była to niewielka wieś. Na ówczesnej mapie Królestwa Polskiego można zauważyć jej zwartą zabudowę, położoną po lewej stronie drogi ze Strękowa, po prawej stronie drogi istniała wóczas karczma⁶.

Wsie zaściankowe sprawiały kłopot rosyjskiemu zaborcy. W Rosji nie było tak wielkiej ilości szlachty. Dodatkowo szlachta polska, szczególnie pochodząca właśnie z takich zaścianków, była nastawiona bardzo patriotycznie, stanowiąc główną siłę powstań narodowych. Z tego powodu zaborca odmawiał tworzenia tu nawet samorządów wiejskich, tak, jak to miało miejsce w zwykłych wsiach włościańskich. Władze zezwoliły na wybór sołtysa w takich miejscowościach dopiero w kilka lat po wejściu aktu o samorządzie (1864).

W końcu XIX wieku nadal dominowali dawni szlachcice, naliczono tu 18 szlacheckich gospodarzy i 87 ha ziemi przez nich użytkowanej (rok 1891). Każdy z nich posiadał średnio niewielkie, czterohektarowe, gospodarstwa. Mieszkał tu również jeden gospodarz chłopski⁷. W sumie było 114 mieszkańców. W 1906 roku liczba ludności wzrosła do 189 osób⁸.

Spis powszechny z 1921 roku przekazuje, iż było tu 25 domów i 149 mieszkańców. Wieś należała do gminy Szulborze Koty⁹.

Godlewscy, którzy mieszkali w tych okolicach od czasów XV wieku, również w okresie międzywojennym byli dosyć liczną i znaczącą grupą wokół Nura. Wielu z nich posiadało w okolicy majątki ziemskie, zajmowali się również usługami¹⁰.

---

¹ *Nazwy miejscowe.....*, tom III, s. 202.

² *Źródła Dziejowe.....*, s. 398.

³ *Regestr Diecezjów.....*, s. 410.

⁴ Czarnowski R, *Parafia Zuzela, dzieje.....*, s. 42-43.

⁵ *Tabella miast i wsi.....*, tom I, s. 132.

⁶ *Topograficzna Karta Królestwa Polskiego*, słup 5, pas 3, Warszawa 1839.

⁷ Dajnowicz W, *Drobna szlachta.....*, s. 235.

⁸ Czarnowski R, *Parafia Zuzela, dzieje.....*, s. 42-43.

⁹ *Skorowidz.....*, s. 66.

¹⁰ *Księga Adresowa Polski.....*, s. 142.